

Temeljem članka 4. stavka 3. Pravilnika Komisije za visokogorsko planinarenje i planinsko skijanje, uz suglasnost Upravnog odbora Istarskog planinarskog saveza, Komisija za visokogorsko planinarenje i planinsko skijanje na sjednici održanoj 16. listopada, 2020. godine donosi izmjenu i dopunjen

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA U VISOKOGORSKOM PLANINARENJU ISTARSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

UVOD

Visokogorsko planinarenje je planinarska aktivnost koja podrazumijeva poduzimanje i izvođenje tura i pohoda u planinska područja čiji su vrhovi iznad 3500 m.n.v. i to najpristupačnijim smjerom klasificiran oznakom "Via normale" što uključuje kretanje ledenjačkom okruženju te uspone i silaze u stijeni bez osiguranih i/ili izvan trasiranih i označenih planinarskih puteva u ljetnim i zimskim uvjetima.

Program osposobljavanja u visokogorskom planinarenju Istarskog planinarskog saveza (u daljnjem tekstu: Program) sadrži minimalnu razinu znanja, vještina i tehnika potrebnu za uspješno i sigurno osposobljavanje u visokogorskom planinarstvu. Komisija za visokogorsko planinarenje i planinsko skijanje Istarskog planinarskog saveza (u daljnjem tekstu: Komisija) ovim Programom propisuje tijek osposobljavanja, minimalne uvjete za polaznika osposobljavanja (u daljnjem tekstu: Polaznik), minimalne standarde stečenih znanja, vještina i tehnika Polaznika i upozorava na opasnosti koje proizlaze iz bavljenja ovom planinarskom aktivnošću.

ISTARSKI PLANINARSKI SAVEZ

Istarski planinarski savez (u daljnjem tekstu: IPS) naglašava činjenicu da visokogorsko planinarenje, sve sudionike u toj aktivnosti, potencijalno izlaže opasnostima i rizicima od povreda ili čak smrtnog ishoda. Stoga svi sudionici u visokogorskom planinarenju moraju biti osposobljeni, svjesno i savjesno, prihvaćati ove rizike te u skladu s njima biti odgovorni za svoje odluke i postupke, kako tijekom osposobljavanja tako i tijekom samostalnog poduzimanja aktivnosti.

Ovim Programom IPS utvrđuje nužnost osposobljenih kompetentnih prenositelja znanja, vještina i tehnika kao stručnu podršku osposobljavanju s cilju kontroliranog upravljanja rizicima u provedbi ovog Programa, a polaznicima omogućiti pozitivno iskustvo u širenju granica u osobnim planinarskim dostignućima. Iako je visokogorsko planinarenje psihofizički zahtjevno ispravnim pristupom može pružiti cjeloživotno ispunjavajuće iskustvo, te omogućiti napredak socijalnih vještina i razvoj dugotrajnih prijateljstva. Bez ograničenja, planinarska populacija svih kulturnih, rasnih, socijalnih i vjerskih pozadina uz razumna ograničenja može uživati u visokogorskom planinarenju. Pri tome valja posebno istaknuti kako je psihofizička nespremnost, pretjerana samopouzdanost, bolesna ambicija, neprikladna opremljenost jednako problematična kao i neprimjeren pristup osposobljavanju nekompetentnih i neovlaštenih prenositelja Programa. Upravo zato principi u upravljanju rizicima integrirani u ovom Programu mogu, naročito početnicima i mladim visokogorskim planinarima, osim nužnog znanja, vještina i tehnika pružiti višestruke koristi i pri stjecanju esencijalnih životnih vještina.

VISOKOGORSKO PLANINARENJE

Visokogorsko planinarenje definitivno nije ni planinarstvo a nije ni alpinizam, već ono predstavlja uvjetovani kompromis: pojednostavljeno rečeno to je "zlatna sredina" koja je evidentirano postala svjetski trend ambicioznijih planinara. Nema nikakve sumnje da je visokogorsko planinarenje izuzetno zahtjevna psihofizička aktivnost. U planinskim područjima čija visina nadmašuje 3500 m.n.v. započinju specifični uvjeti i ograničenja životnih funkcija čovjeka, započinju metaboličke i fiziološke tegobe uslijed sniženog atmosferskog tlaka, hladnoće, izoliranosti, morfologije, granice trajnog

snijega i leda te na kraju i vrlo ćudljivih promjena vremenskih uvjeta koji mogu postati ozbiljan životni izazov za nepripremljene planinare. No s druge strane, uz kompetentno i kvalitetno osposobljavanje, primjerenu spremu i uz znanje u upravljanju rizicima i opasnostima visokogorsko planinarenje postaje kvalitetno životno iskustvo koje uz pozitivne emocije može dostići vrlo visoku estetsku i težinsku vrijednost.

Nadalje, kontrolirana izloženost povećanim naporima, kao primjerice pri vrlo zahtjevnijim dugotrajnim visokogorskim pohodima (ekspedicijama), dodatno opterećuje opće psihofizičko stanje, dok u isto vrijeme potiče mentalne sposobnosti preživljavanja u drugačijim uvjetima i na drugačijim terenima od standardnog visokogorskog planinarenja. Jednako tako važno je istaknuti da ta najviša razina visokogorskog planinarenja bez sumnje nudi naročito životno ushićenje, svojevrstu romantičnost i vrhunski visokogorski doživljaj. Posebno ako planirani cilj zahtjeva napredne vještine snalaženja u prostoru, visoku razinu vladanja naprednim tehnikama kretanja i maksimalno izražen partnerski odnos u skupini.

SADRŽAJ PROGRAMA:

1. Primjenjivost Programa	str. 2
2. Ciljevi Programa	str. 2
3. Uvjeti pristupa Programu	str. 3
4. Nadležnost, organizacija, verifikacija	str. 3
5. Voditelj osposobljavanja	str. 3
6. Prenositelji znanja, vještina i tehnika	str. 3
7. Izvođenje Programa	str. 4
8. Metodika i metodologija	str. 4
9. Moduli osposobljavanja	str. 4
10. Satnica Programa	str. 8
11. Provjera stečenih znanja i vještina	str. 9
12. Literatura	str. 9
13. Završne odredbe	str. 9
14. Dodatak: obrasci	str. 10

1. Primjenjivost programa

Iako je Republika Hrvatska zemlja uglavnom nižeg gorja (Dinara, 1831 m.n.v.) čiji vrhovi nerijetko tek proviruju iznad granice šumske vegetacije, područja visokog gorja Europe i Svijeta našim planinarima nisu nepoznanica i nedostižni cilj, naprotiv postaju sve snažniji objekt interesa prateći svjetske trendove. Naravno, ona definitivno zahtijevaju naprednija znanja i sposobnosti korištenja tehnički naprednije opreme, te iziskuju primjerenu vještinu u upravljanje rizicima uz dobro razumijevanje uvjeta, stanja i mogućih promjena u tom specifičnom planinskom prostoru. U njemu naročito dolaze do izražaja partnerski odnosi, dobra komunikacija i koordinacija unutar skupine, a naročito kvaliteta pripreme pohoda u okruženju nedovoljne infrastrukture, duže izloženosti, visine i podloge po kojoj se napreduje, te iznenadnim meteorološkim promjenama. Temeljem artikulirano izraženih potreba planinara u Istarskom planinarskom savezu i temeljem statutarne obaveze o brizi svoji članova.

2. Ciljevi programa

Cilj ovog Programa je osposobiti članove IPS-a u visokogorske planinare, koji uspješno primjenjuju znanje, vještine i tehnike visokogorskog planinarenja potrebne za samostalno kretanje u zimskim i ljetnim uvjetima u visokim planinama uz svjesno i savjesno upravljanje rizicima u problematičnim situacijama i spašavanjima u slučaju nesreća, na standardnim visokogorskim rutama uz ispravno planiranje, organizaciju, realizaciju i evaluaciju aktivnosti.

3. Uvjeti pristupa Programu:

Uvjeti pristupanja Programu polaznika osposobljavanja (u daljnjem tekstu. Polaznik) su:

- navršениh 18 godina života (punoljetnost),
- članstvo u planinarskoj udruzi članici IPS-a, koje se dokazuje članskom iskaznicom s ovjerenom članskom markicom za tekuću godinu,
- završena Opća planinarska škola ili planinarski naslov neke od viših razina osposobljavanja,
- fizičko i psihičko zdravlje, koje se dokazuje odgovarajućom liječničkom svjedožbom.

4. Nadležnost, organizacija, verifikacija

Ovaj Program izvodi se putem modularnog principa osposobljavanja koji u svojoj konačnici nudi inkluzivnu cjelovitost i strukovni integritet. Organizator osposobljavanja osim Komisije može biti i planinarska udruga koja je članica IPS-a (u daljnjem tekstu: Organizator). Komisija je nadležna i ovlaštena tumačiti ovaj Program, provjeriti kompetenciju i procesnu sposobnost Organizatora te izdavati odgovarajuće potvrde uspješnim Polaznicima Programa. Organizator snosi materijalnu i krivičnu odgovornost za kvalitetnu i sigurnu izvedbu Programa, poslove vođenja i upravljanja osposobljavanjem, uključujući skrb o dostupnosti sve nužne opreme i nastavnih sredstava.

U skladu s potrebama članica IPS-a moguća je i samostalna izvedba pojedinog modula Programa i putem organiziranih stručnih seminara, radionica i predavanja pojedinih stručnih tema Programa.

Postupak osposobljavanja po ovom Programu započinje Organizator tako da prije početka procesa osposobljavanja Komisiji dostavi popunjenu i ovjerenu prijavu (Obrazac br. 1). Komisija će Organizatoru izdati dopuštenje za izvedbu Programa, a u slučaju nepotpunosti i/ili nedosljednosti uputu s dopunama. Po izvedenom osposobljavanju Programu Organizator će Komisiji dostaviti izvještaj (Obrazac br. 2) o provedenom osposobljavanju sukladno ovom Programu, uključujući i sažete rezultate provjere znanja. Po zaključenim kotizacijama IPS će uspješnim Polaznicima Programa izdati odgovarajuće potvrde.

Potvrde se izdaju u obliku uvjerenja za pojedine nastavne module Programa, odnosno u obliku uvjerenja „visokogorski planinar“ Istarskog planinarskog saveza za cjelovito osposobljavanje po ovom Programu.

5. Voditelj osposobljavanja

Voditelj osposobljavanja po ovom Programu (u daljnjem tekstu: Voditelj) može biti isključivo član IPS-a s statusom „ovlašteni edukator u visokogorskom planinarenju“ IPS-a (u daljnjem tekstu: ovlašteni edukator) te s potrebnim odgovarajućim iskustvom na području izvođenja ovog Programa. Voditelja predlaže Organizator, a potvrđuje ga Komisija.

Voditelj za Organizatora obavlja sljedeće zadaće:

- određuje termine upisa, predavanja, vježbi, tura i ispita,
- bira prenositelje znanja, vještina i tehnika,
- sastavlja i s Organizatorom potpisuje prijavu osposobljavanja Komisiji,
- upisuje Polaznike koji zadovoljavaju uvjete za pristup Programu,
- skrbi o ispravnosti ukupne tehničke opreme i nastavnih sredstava,
- prati napredak svih Polaznika,
- organizira i upravlja završnim ispitom,
- pribavlja i su-potpisuje potvrde IPS-a o završenom osposobljavanju po ovom Programu,
- sastavlja izvješće o održanom osposobljavanju i dostavlja ga Komisiji.

6. Prenositelji znanja, vještina i tehnika

Komisija u ime IPS-a upravlja ovim Programom tako da tumači i određuje stručno-specijalističke obrazovne razine prenositelja znanja, vještina i tehnika (u daljnjem tekstu: Edukator) koji može biti isključivo: ovlašteni edukator IPS-a, ali i/ili stručne naslove Hrvatskog planinarskog saveza i/ili Hrvatske gorske službe spašavanja, minimalne razine: aktivnog planinarskog vodiča odgovarajućeg standarda i/ili aktivnog alpinista i/ili aktivnog gorskog spašavatelja. Ovim Programom se određuje i minimalni dopustivi omjer Edukatora tijekom praktičnih demonstracija, koji iznosi: jedan Edukator na tri Polaznika što naročito dolazi do izražaja tijekom terenski zahtjevnijih uvjeta tzv. grupnog rada.

7. Izvođenje programa

Osposobljavanje kroz ovaj Program izvodi se kroz sljedeće didaktičke oblike prijenosa znanja i vještina: predavanja, demonstracije, skupne vježbe i individualni pristup. Program predviđa ture (dvodnevne) i pohode (višednevne) u stvarnom okruženju kao dodatnu vrijednost u krajnjem psihofizičkom oblikovanju Polaznika. Program naročito stimulira stjecanje organiziranog grupnog iskustva kao krajnjeg vrijednosnog cilja u doživljavanju visokogorskog planinarenja. Sukladno procjenama i kreativnim sposobnostima Voditelja Program se može izvoditi u zimskim i ljetnim uvjetima tijekom više pojedinačnih dvodnevni tura ili jedinstvenog višednevnog pohoda tura uz organizirano noćenje u planinarskim objektima ili improviziranim bivcima. Praktične vježbe i demonstracije bezuvjetno se moraju izvoditi u kontroliranim uvjetima stabilnog snježnog pokrivača, mirne zone u ledenjačkom okruženju odnosno u kontroliranim uvjetima suhe stijene na osiguranim planinarskim putovima. Teoretska predavanja, u pravilu se izvode u prostorijama Organizatora no poželjna je i izvedba određenog dijela predavanja i demonstracija tijekom boravka u planinarskim objektima koji za to nude potrebne uvjete.

8. Metodika i metodologija

Metodologija podučavanja ovim Programom određena je kroz četiri ključne faze koje se tematski i metodološki nadopunjuju kroz predavanja, demonstracije, vježbe i simulacije, te ostale tehnike i metode produktivnog/aktivnog podučavanja u kontroliranim uvjetima:

- Kombinirani prenos znanja putom stručnih predavanja i knjiga, skripti i repetitorija,
- Savladavanje vještina putem demonstracija, repeticije i analize,
- Usavršavanje kroz individualni rad u kontroliranim uvjetima poligona,
- Podizanje razine psihofizičke spremnosti za planinsko skijanje kroz kompeticiju.

Ovim Programom potiče se i aktivna komunikacija u oba smjera: Edukator – Polaznik, s obzirom na važnost usmenog izražavanja i reproduciranja gradiva vlastitim riječima kao rezultat uspješnog osposobljavanja, te motivacija za svaku predstojeću aktivnost polazeći od značaja njenog izvršenja, odnosno cilja Programa koji treba ostvariti.

Pojmovi u upotrebi:

- Demonstracija - je zorno prikazivanje, predstavljanje ili izlaganje o temi ili uporabi opreme koju isključivo izvodi Edukator,
- Skupna vježba - je ponavljanje postupaka koje je demonstrirao Edukator tako da Polaznik prvo točno slijedi upute Edukatora, a zatim ponavlja postupak (repeticija) uz objašnjavanje koraka u postupku ili ključnih segmenata teme uz minimalnu u intervenciju Edukatora,
- Individualni rad - je ponavljanje demonstriranog postupka od strane Polaznika uz manju ili veću intervenciju Edukatora uz moguće ponavljanje demonstracije, ali izdvojeno od skupine koja sudjeluje na vježbi.
- Poligon - je primjereno izabran prostor na kojem Edukator može osigurati razumnu razinu sigurnosti prilikom izvođenja vježbe, imati potpuni pregled i pogled na Polaznike tijekom izvođenja vježbe te kod zahtjevnijih vježbi, osigurati dodatne mjere sigurnosti.
- Analiza - je postupak koji se izvodi nakon svake pojedine faze podučavanja kako bi se dodatno osigurao prenos znanja i vještina ali i otklonili eventualni komunikacijski šumovi. Izvodi se tako da svaki Polaznik iznese kritički komentar, a Edukator na kraju poentira najvažnije poruke koje je predvidio da Polaznici usvoje tijekom pojedine faze podučavanja .

9. Moduli osposobljavanja

Nastavni moduli (u daljnjem tekstu: Moduli) su tematski samostalne cjeline koje na najprimjereniji način osiguravaju savladavanje specijalističkih znanja i vještina nužnih za cjelovitu aktivnost visokogorskog planinarenja na siguran način.

Ovaj Program omogućava i primjenu pojedinačnog Modula u ciljanom specijalističkom osposobljavanju i primjenu cjelovitog osposobljavanja po princip nadogradnje „modula na modul“ po strogo određenoj uvjetnoj progresiji (A-B-C-D) sve do inkluzivnog savladavanja procesa osposobljavanja u visokogorskom planinarenju nakon kojeg Polaznik dobiva uvjerenje „visokogorski planinar“ Istarskog planinarskog saveza.

A. MODUL - KRETANJE OSIGURANIM PLANINARSKIM PUTEVIMA

A.1. Uvodno predavanje: Polaznike se informira o cjelokupnim Programom i upoznaje sa specifičnim organizacijskim zahtjevima ovog Modula uz nužnost ispravnog upravljanja rizicima svih sudionika osposobljavanja.

A.2. Napredovanje osiguranim planinarskim putevima: Polaznike se kroz stručno predavanje upoznaje s osnovnim kompletom za kretanje osiguranim putevima, primjerenom odjećom, obućom i zaštitnim sredstvima, upoznaje ih se s vrstama, ispostavljenost, dužini i težinskim razredima osiguranih planinarskih puteva, upoznaje ih se potrebnom razinom psihofizičkih sposobnosti, međusobnim osiguravanjem u napredovanju, postupcima u incidentnim situacijama i minimalnom nužnom dodatnom/dopunskom tehničkom opremom.

A.3. Praktične vježbe: Polaznicima se prethodno demonstrira i upućuje u ispravno prilagođavanje i opremanje osnovnim kompletom za kretanje osiguranim putevima, na primjereno izabranom poligonu. Polaznicima se demonstrira kretanje u usponu i silazu osiguranim planinarskim putevima, ukazuje im se najčešće greške, demonstrira im se međusobno osiguravanje u napredovanju, postupci u incidentnim situacijama, upoznaje ih se s minimalnom nužnom dodatnom/dopunskom tehničkom opremom, uvježbava ih se u postupcima u incidentnim situacijama, upućuje ih se u postupke poziva za pomoć.

A.4. Provjera stečenih znanja, vještina i tehnika: ako je Polaznik zadovoljio uvjet pohađanja ovog Modula osposobljavanja izlazi na završnu provjeru znanja koja se verificira pred ispitnom komisijom. Za uspjeh mu se izdaje uvjerenje o položenom osposobljavanju Modula Programa.

NAPOMENA: Osnovni komplet za kretanje osiguranim planinarskim putevima sastoji se od kacige, penjačkog pojasa i „y“ seta. Bez obzira da li Polaznik tijekom osposobljavanja koristi vlastiti ili posuđeni osnovni komplet obavezno je dužan prije korištenja predočiti Voditelju kako bi isti provjerio njenu ispravnost i prilagođenost korisniku.

B. MODUL - ZIMSKOG PLANINARENJE

B.1. Uvodno predavanje: Polaznike se informira o cjelokupnim Programom i upoznaje sa specifičnim organizacijskim zahtjevima ovog Modula uz nužnost ispravnog upravljanja rizicima svih sudionika osposobljavanja.

B.2. Opasnosti u planinama: Polaznike se kroz stručno predavanje upoznaje s tradicionalnom podjelom na subjektivne i objektivne opasnosti u planinama s naglaskom na specifične opasnosti u zimskom planinarenju, vrstama snijega, pojmom snježišta i trajnog snijega, morfologijom planina te s postupcima međunarodnog poziva u pomoć, sustavom gorskog spašavanja u domovini i svijetu te s obavezom osobnog osiguranja putem police osiguranja.

B.3. Oprema: Polaznici se kroz stručno pokazno predavanje upoznaju s osnovnom osobnom i tehničkom opremom, pravilnim izborom, karakteristikama i izboru primjene nužne odjeće, obuće i zaštitnih sredstava te mogućnostima i prednostima dodatne/dopunske osobne i tehničke opreme u zimskom planinarstvu.

B.4. Priprema izleta ili ture: kroz stručna predavanja i praktične zadatke Polaznici savladavaju potrebna znanja za samostalnu pripremu izleta i tura u zimskim uvjetima u planinama po uobičajenim planinarskim rutama i zasniježenim planinarskim putevima.

B.5. Orijentacija: Polaznici kroz stručno predavanje i praktične zadatke dobivaju znanja i savladavaju vještine specifične orijentacije u planinama u zimskim uvjetima.

B.6. Meteorologija: Polaznici kroz stručno predavanje dobivaju znanja o vremenskim uvjetima i iskustvenom predviđanju vremena u planinama u zimskim uvjetima.

B.7. Praktične vježbe tehnika kretanja i napredovanja u zimskim uvjetima: Na sigurnom zasniježenom planinskom terenu primjerenog nagiba, putem demonstracija, a putom i individualnog rada u kontroliranim uvjetima Polaznici se osposobljavaju u tehnikama kretanja s cepinom i derezama u usponu i silazu, pravilnom razmaku u grupi, u zaustavljanju poskliznuća cepinom u svim aspektima položaja tijela, nošenju cepina pod naramenicom ruksaka prilikom penjanja i odpenjavanja kratkih kopnih dionica zasniježenog planinarskog puta, međusobno osiguravanje pomoćnim užetom preko tijela i preko cepina.

B.8. Noćenje u zimskim uvjetima: Polaznike se kroz stručno predavanje upućuje u pravila noćenja u planinarskim objektima svih razina komocije (skloništa, zimske sobe, čvrsti bivci) tijekom zimskog perioda ali ih se uvodi i u osnove prisilnog noćenja – bivakiranja.

B.9. Provjera stečenih znanja, vještina i tehnika: ako je Polaznik zadovoljio uvjet pohađanja ovog Modula osposobljavanja izlazi na završnu provjeru znanja koja se verificira pred ispitnom komisijom. Za uspjeh mu se izdaje uvjerenje o položenom osposobljavanju Modula Programa.

NAPOMENA: bez obzira da li Polaznik tijekom osposobljavanja koristi vlastitu ili posuđenu osobnu i/ili tehničku opremu dužan je obavezno prije korištenja predložiti Voditelju kako bi isti provjerio njenu ispravnost i prilagođenost korisniku.

C. MODUL – LAVINE I LAVINSKE OPASNOSTI

C.1. Uvodno predavanje: Polaznike se informira o cjelokupnim Programom i upoznaje sa specifičnim organizacijskim zahtjevima ovog Modula uz nužnost ispravnog upravljanja rizicima svih sudionika osposobljavanja.

C.2. Lavine i lavinske opasnosti : Polaznike se kroz stručno predavanje upoznaje s lavinskim kompletom, vrstama snijega, lavinskim opasnostima, lavinskim biltenom, ispravnim izborom rute kretanja u odnosu na ispostavljenost lavinskoj opasnosti, postupcima predviđanja lavina, postupcima u spašavanju zatrpanih i unesrećenih u lavini.

C.3. Praktične vježbe: Na primjerenom terenu dubokog slegnutog snijega Polaznicima se demonstrira rad s lavinskim kompletom, upoznaje ih se s tehnikama procjene kvalitete snježnog pokrivača, praktičnim primjerima ukazuje im se na lavinske opasnosti i odabir ispravne rute kretanja u odnosu na ispostavljenost lavinskim opasnostima, uvježbava ih se u individualnim i skupnim postupcima u pretrazi i spašavanju zatrpanih i unesrećenih u lavini, upućuje ih se u postupke poziva za pomoć.

C.4. Provjera stečenih znanja, vještina i tehnika: ako je Polaznik zadovoljio uvjet pohađanja ovog Modula osposobljavanja izlazi na završnu provjeru znanja koja se verificira pred ispitnom komisijom. Za uspjeh mu se izdaje uvjerenje o položenom osposobljavanju Modula Programa.

NAPOMENA: Lavinski komplet sastoji se od snježne lopate, sonde i primopredajnika. Bez obzira da li Polaznik tijekom osposobljavanja koristi vlastiti ili posuđeni lavinski komplet dužan je obavezno prije korištenja predložiti Voditelju kako bi isti provjerio njenu ispravnost i prilagođenost korisniku.

D. MODUL – VISOKOGORSKO PLANINARENJE

D.1. Uvodno predavanje: Polaznike se informira o cjelokupnim Programom i upoznaje sa specifičnim organizacijskim zahtjevima ovog Modula uz nužnost ispravnog upravljanja rizicima svih sudionika osposobljavanja.

D.2. Visokogorsko planinarstvo: Polaznike se kroz stručno predavanje upoznaje s domaćim i svjetskim povijesnim i suvremenim dostignućima u visokogorskom planinarenju s osvrtom na uspjehe i neuspjehe.

D.3. Oprema: Polaznici se kroz stručno predavanje upoznaju s osnovnom osobnom i tehničkom opremom, pravilnim izborom, karakteristikama i načinima primjene nužne odjeće, obuće i zaštitnih sredstava te mogućnostima i prednostima dodatne/dopunske osobne i tehničke opreme u visokogorskom planinarstvu.

D.4. Boravak u visokim planinama: Polaznici se kroz stručno predavanje spoznaju o fizikalnim i metaboličkim promjenama u ljudskom organizmu zbog: sniženog atmosferskog pritiska, utjecaja visine i hladnoće, izloženosti vjetru i suncu, objašnjava im se visinska bolest, zdravstvene tegobe, pravilna prehrana, hidracija i dehidracija, važnost higijene u planini, spavanja i odmora, nužnost aklimatizacije, kondicija, nužnost psihofizičke pripreme, prisutnost opasnosti visokih planina: nagla promjena vremena, izoliranost, strmina, ograničena prohodnost, duži pristupi i odstupi, ograničena infrastruktura.

D.5. Mehanika ledenjaka: Polaznici se kroz stručno predavanje upoznaju sa značajkama ledenjaka, dijelovima ledenjaka, vrstama ledenjaka, glacijalnom erozijom, mehaničkim pojmovima: napetost i kompresija, vrstama morena, ledenjačkim pukotinama, seracima, ledopadima, ledenjačkim potocima i ponorima.

D.6. Priprema i izvedba visokogorske ture: Polaznici se kroz stručno predavanje upoznaju s procesom psihofizičke pripreme, tehničke pripreme, ispravnom motivacijom i ambicijom temeljenu na sposobnostima. Sugerira im se pravilan izbor partnera, ture, pristupa, alternative, izbora opreme, izbora hrane, poznavanje meteorološke prognoze, lavinske prognoze, nužnost proučavanja literature, konzultacija, rezervacija noćenja u planinarskim objektima, planiranja aklimatizacije. Ukazuje im se na važnost standardnog obrazaca komunikacije, vrijednost neverbalne komunikacije, otežanu komunikaciju i njen najčešći uzrok. Upućuje ih se u ispravno kretanje izborom tempa, ritma i odmora te u izbor odmorišta. Skreće im se pozornost na mogućnosti najma profesionalnog vodiča.

D.7. Napredne tehnike kretanja i napredovanja: Polaznici se kroz stručno predavanje upoznaju s pojmovima: čvorologija, sidrišta u stijeni, ledu i snijegu, međuosiguranja, pravila minimalne sigurnosti, ledenjački navez, improvizacije, osiguravanje u navezu, kretanje umjerenim strminama, kretanje većim strminama, komunikacija u navezu, tehnike napredovanja u usponu i silazu: lakšim dionicama, težim dionicama, kratkim zahtjevnim dionicama, objašnjava im se faktor pada te postupanje u incidentnim situacijama.

D.8. Praktične vježbe kretanja i napredovanja: Na sigurnom zasniženom planinskom terenu, u kontroliranim uvjetima putem demonstracija, skupnih vježbi i individualnim radom Polaznici savladavaju čvorologiju, navezivanje, pravila minimalne sigurnosti, izradu sidrišta i međuosiguranja u stijeni, snijegu i ledu, improvizacije, osiguravanje u navezu, kretanje umjerenim strminama, kretanje većim strminama, komunikaciju u navezu tehnike napredovanja u sponu i silazu: lakšim dionicama, težim dionicama, kratkim zahtjevnim dionicama, demonstrira im se faktor pada te postupanje u incidentnim situacijama. Praktične vježbe izvode se tijekom organiziranih višednevnih tura u realnom okruženju.

NAPOMENA: U ovom stupnju Modula osposobljavanja naglašava se nužnost kontrole podizanja razine psihofizičke sprema i pridržavanje aklimatizacijskih pravila, stoga je nužno uvjetovati uredno sudjelovanje na svim organiziranim turama uz napomenu obaveze konzultacija s Voditeljem u slučaju zdravstvenih ili drugih tegoba.

D.9. Spašavanje iz ledenjačkih pukotina: Polaznici se kroz stručno predavanje upoznaju s nužnom opremom, tehnikama zaustavljanja pada člana u navezi, tranzicijom težine, procjenom stanja, samospašavanjem, teorijom redukcije težina, izvlačenjem sistemom sv. Bernard, izvlačenje švicarskim škripcem, prijelazom preko čvora u postupku izvlačenja.

D.10. Praktične vježbe spašavanja iz ledenjačke pukotine: Na ledenjačkom terenu, u kontroliranim poligonskim uvjetima mirne ledenjačke zone putem demonstracija, skupnih vježbi i individualnim radom Polaznici savladavaju tehnike zaustavljanje pada člana naveze, tranziciju težine, procjenu stanja, samospašavanje, izvlačenje sistemom sv. Bernard, švicarskim škripcem, i prijelaz preko čvora. Praktične vježbe izvode se tijekom organiziranih višednevnih tura u realnom okruženju.

D.11. Bivakiranje: Polaznici se kroz stručno predavanje upućuje u principe planskog i prisilnog noćenja u prirodi, upoznaju se oprema za bivakiranje, pogodnosti terena, prirodnim i umjetnim skloništima, improvizacijama, izradom zaklona u snijegu te o etici bivakiranja u snijegu.

NAPOMENA: U ovom završnom Modulu osposobljavanja uz maksimalno pridržavanje uputa Voditelja i Edukatora, Polaznici će uz primjenu naučenog znanja tehnika i vještina uputiti na visokogorsko planinarenje s ciljem pristupu završnom ispitu za naziv „visokogorski planinar“ IPS-a.

D.12. Provjera stečenih znanja, vještina i tehnika: ako je Polaznik zadovoljio uvjet pohađanja ovog Modula osposobljavanja izlazi na završnu provjeru znanja koja se verificira pred ispitnom komisijom. Za uspjeh mu se izdaje potvrda o završenom cjelovitom osposobljavanju po Programu u obliku uvjerenja „visokogorski planinar“ Istarskog planinarskog saveza.

10. Satnica programa

Ukupna minimalna stanica Programa sastoji se od zbroja satnica svih Modula. Svaki Modul sastoji se od obaveznih nastavnih tema. Svaka nastavna tema sastoji se od teoretskih predavanja i terenskih vježbi kako slijedi:

Modul	Naziv	Nastavna tema	Sati Teorije	Sati Prakse
A	KRETANJE OSIGURANIM PLANINARSKIM PUTEVIMA	Uvodno predavanje	1	0
		Napredovanje osiguranim planinarskim putevima	2	8
		Provjera znanja	1	4
		Ukupno Modul A:	4	12
Modul	Naziv	Nastavna tema	Sati Teorije	Sati Prakse
B	ZIMSKO PLANINARENJE	Uvodno predavanje	1	0
		Opasnosti u planinama	1	0
		Oprema	1	1
		Priprema izleta ili tura	2	2
		Orijentacija i GPS	1	1
		Planinska meteorologija	1	0
		Tehnike kretanja i napredovanja	2	6
		Noćenje u zimskim uvjetima	1	2
		Provjera znanja	2	4
Ukupno Modul B:	12	16		
Modul	Naziv	Nastavna tema	Sati Teorije	Sati Prakse
C	LAVINE I LAVINSKE OPASNOSTI	Uvodno predavanje	1	0
		Lavine i lavinske opasnosti	2	4
		Pretraga lavinskim kompletom	1	8
		Provjera znanja	2	6
Ukupno Modul C:	6	18		
Modul	Naziv	Nastavna tema	Sati Teorije	Sati Prakse
D	VISOKOGORSKO PLANINARENJE	Uvodno predavanje	1	0
		Visokogorsko planinarstvo	1	0
		Oprema	2	2
		Boravak u visokim planinama	2	6
		Mehanika ledenjaka	1	2
		Priprema i izvedba visokogorske ture	2	6
		Napredne tehnike kretanja i napredovanja	2	12
		Spašavanje iz ledenjačkih pukotina	2	8
		Bivakiranje	1	2
		Provjera znanja	2	4
Ukupno modul D:	16	42		
SVEUKUPNO PROGRAM			38	88

11. Provjera stečenih znanja i vještina

Provjera znanja, vještina i tehnika treba dati nedvosmislene odgovore na pitanja koja se tiču minimalne razine općeg i stručnog osposobljavanja nužnog u visokogorskom planinarstvu, u zimskim i ljetnim uvjetima, uz svjesno i savjesno upravljanje rizicima u mogućim problematičnim situacijama, incidentima i spašavanjima u slučaju nesreća u kojima se visokogorski planinar može zateći.

Stečena razina osposobljavanja nakon uspješnog pohađanja pojedinog Modula potvrđuje se na završnoj provjeri znanja koja se obavezno izvodi u realnom okruženju. Provodi ga Povjerenstvo od tri stručna člana, dva Edukatora na čelu s Voditeljem osposobljavanja. Povjerenstvo potvrđuje Komisija. Rezultat svakog Polaznika na završnoj provjeri znanja vrednuje se kumulativnom ocjenom: „zadovoljno/zadovoljila“ ili „nije zadovoljno/zadovoljila“ uz obrazloženje.

Završna provjera znanja bilježi se u priloženom obrascu (Obrazac br. 3) koji se trajno pohranjuje u arhivi Organizatora, a čiji se zbirni rezultati bilježe u obrascu izvještaja o održanom osposobljavanju (Obrazac br.2).

NAPOMENA: U slučaju upita ili pritužbe Polaznika na izvedbu osposobljavanja po ovom Programu odgovoran je Voditelj i Organizator. U slučaju upita i pritužbi na Program, u prvom stupnju odgovoran je Organizator, a u drugom odgovore i/ili tumačenja daje Komisija.

12. Literatura

Obavezna literatura koja prati ovaj Program :

- Standardizirane prezentacije, repertoriji i priručnici Komisije,
- „Visokogorsko planinarenje“ udžbenik s metodičkom podrškom Programu.

Preporučena literatura za proširivanje osnovnih znanja, vještina i tehnika usvojenih ovim Programom:

- Eric Linxweiler i Mike Maude, Mountaineering: The Freedom of the Hills, 9th, Seattle 2017.
- Steven Cox i Kris Fulaas, Il grande libro della Montagna, Mondadori, Milano 2005.

13. Završne odredbe

Svi upiti vezani za provođenje Programa, organizaciju modularnog osposobljavanja i/ili pritužbe vezane uz završni ispit upućuju se Komisiji, koja je dužna razmotriti podnesak i donesti rješenje, te o njemu izvijestiti podnositelja upita ili pritužbe.

Temeljem utvrđenih normi i regulativnih akata Komisije, sva teoretska predavanja i praktične vježbe o znanjima, vještinama i tehnikama visokogorskog planinarenja u IPS-u izvode se sukladno ovom Programu. Međutim u skladu sa specifičnim potrebama i zahtjevima moguća je i djelomična izvedba ovog Programa putem organiziranih stručnih seminara, tečajeva, demonstracija, predavanja i vježbi.

Komisija je ovlaštena unositi izmjene i dopune, te izvršiti druge potrebne prilagodbe Programa nakon analize rezultata (evaluacije) primjene Programa, te u slučaju potrebe usklađivanja Programa s drugim aktima.

Komisija za visokogorsko planinarenje
i planinsko skijanje
Istarskog planinarskog saveza

14. Dodatak Programu

Obrazac br. 1

PRIJAVA OSPOSOBLJAVANJA
Osposobljavanje u visokogorskom planinarenju po Programu IPS-a

ORGANIZATOR, članica IPS-a	
OVLAŠTENA OSOBA ORGANIZATORA	
VODITELJ OSPOSOBLJAVANJA	
MODUL/LI OSPOSOBLJAVANJA	
KONTAKTI VODITELJA	
Planirani termin osposobljavanja	Od: _____ Do: _____
Predviđeni broj polaznika	

Popis izvođača/predavača	Kvalifikacija izvođača/predavača

Opis planiranog osposobljavanja	
Lokacije	Kratki opis aktivnosti u odnosu na program

Potpis Voditelja osposobljavanja: Prijavu ispred KVPPS IPS-a zaprimio i obradio:

_____

_____

Potpis ovlaštene osobe

Organizatora:

_____

Odobrio po prijavi

Zatražio nadopune od Organizatora

Datum prijave:

_____

Odbio prijavu (kratko pojašnjenje)

_____

_____

M.P.

IZVJEŠTAJ O PROVEDBI OSPOSobljavANJA
Osposobljavanje u visokogorskom planinarenju po Programu IPS-a

ORGANIZATOR, članica IPS-a	
OVLASHTENA OSOBA ORGANIZATORA	
VODITELJ OSPOSobljavANJA	
KONTAKTI VODITELJA	
MODUL OSPOSobljavANJA	
Ostvareni termin osposobljavanja	Od: Do:

POPIS POLAZNIKA	Ukupna ocjena

PRIMJEDBE VODITELJA OSPOSobljavANJA

--

Potpis voditelja osposobljavanja: Prijavu ispred KVPPS IPS-a zaprimio i obradio:

Potpis ovlaštene osobe
organizatora:

Odobrio izdavanje uvjerenja   Zatražio nadopune od Organizatora

Datum izvještaja:

Odbio zahtjev (kratko pojašnjenje)

M.P.

PROVJERA ZNANJA, VJEŠTINA I TEHNIKA
Osposobljavanje u visokogorskom planinarenju po Programu IPS-a

ORGANIZATOR, Članica IPS-a	
VODITELJ OSPOSOBLJAVANJA	
MODUL OSPOSOBLJAVANJA	
ISPITIVAČ / KVALIFIKACIJA	
ISPITIVAČ / KVALIFIKACIJA	
DATUM	
IME I PREZIME POLAZNIKA	

NASTAVNE TEME	Nije zadovoljio	Zadovoljio

Ukupnu prosječnu ocjenu unosi Voditelj osposobljavanja po konzultaciji sa svim ispitivačima

UKUPNA OCJENA	Nije zadovoljio	Zadovoljio
---------------	-----------------	------------

PRIMJEDBE VODITELJA OSPOSOBLJAVANJA

--

Potpis voditelja osposobljavanja

Potpis ispitivača

Potpis ispitivača

_____

_____

_____

Napomena: ovaj obrazac Organizator je dužan trajno čuvati u arhivi, te pružiti na uvid Komisiji u slučaju potrebe. Ovaj obrazac je, na upit, Organizator dužan učiniti dostupnim na uvid Voditeljima daljnjeg osposobljavanja unutar IPS-a ako Polaznik nastavi s daljnjom osposobljavanjem u visokogorskom planinarenju po Programu IPS-a.